

Tromsø havn med den nye utfyllingen skravert med grått. Her skal giftig havbunn samles i stål-containere og bli til en ny kai.

Arbeidet med å fjerne forurenset havbunn fra Tromsø havn har startet. Havnedirektør Halvard Pettersen ser frem til en ny havn der man kan bade og fiske uten frykt for gift. FOTO: OLE MAGNUS RAPP

Gammelmel gift blir ny havn

■ Fjerner miljøgifter for 240 millioner kroner i Tromsø

Enorme mengder miljøgifter fra Tromsø havn skal kapsles inn i stålsylindere. Gammelmel forurensing vil bli til ny kai og havnepromenade midt i byen.

OLE MAGNUS RAPP

Tromsø

Målet er å rydde opp i gamle miljøsprøder. Man skal igjen kunne bade i byens sentrum, og spise fisken en fanger fra kaiene.

Mange norske kystbyer er i samme situasjon som Tromsø. Gjennom årenes løp har utslipp fra kloakk, skipsverft og annen industri lagt seg som et tykt lag med forurensing på havbunnen. Her er alt fra tungmetaller som kvikksølv og bly, miljøgifter som PCB og TBT og mer utfarlige ting som bildekk og metallskrot.

Stoffer som PCB har ført til at isbjørner på Svalbard har fått redusert forplantningsevne, og et generelt dårligere liv.

– Nå skal vi rydde opp, sier havnedirektør Halvard Pettersen i Tromsø.

Pilotprosjekt. Han leder et pilotprosjekt som i løpet av de to kommende år skal skape et rent havnebasseng. Mange norske byer følger nøye med på det som skjer i Tromsø, og vil senere gå i gang med å fjerne gift fra egne havner.

De øverste 70 centimeterne av havbunnen i sentrum vil bli gravd opp og lagt i enorme stålsylindere som plasseres langsmed dagens kaifront.

Ca. 100 000 kubikkmeter forurenset leirbunn skal kapsles inn i store metallrør, og over dem vil det bli støpt et nytt kaidække.

Varmekabler. Havnearealet i Tromsø sentrum vil på denne måten bli 12 500 kvadratmeter større. Det skal legges varmekabler i den nye betongkaien, og her skal det bli strøm til besøkende båter.

Rent Tromsøysund

Et miljøprosjekt som skal gjenskape et rent havnemiljø i Tromsø sentrum.

Tromsø kommune står bak prosjektet, som Tromsø Havn gjennomfører i samarbeid med kateilere, båtieleire og naboer til havnen. Også fylkesmannen i Troms og klima- og forureningsdirektoratet har sentrale roller.

Oppryddingen i Tromsø vil koste ca. 240 millioner kroner, og er et av landets største miljøprosjekt. Staten betaler halvparten, mens Tromsø kommunen tar resten.

Regjeringen har laget en handlingsplan for opprydding i forurenset sjøgrunn. 17 områder er prioritert, og oppryddingen i Tromsø er et pilotprosjekt. Følg prosjektet på www.renttroms.no

Miljøgifter

PCB er en menneskeskapt organisk miljøgift, som finnes i alt fra maling til lysarmaturer.

TBT er et giftstoff som blant annet ble brukt for å hindre groing på skip.

I norske havner finnes det også kvikksølv, bly, kobber og andre metaller som skader miljøet.

Aftenposten fakta

– Varmekabler gjør kais isfri hele vinteren, vi trenger ikke å strø sand og slipper svevestøv. Strøm gjør at båter kan stranse motoren, og vi slipper luftforurensning, forklarer havnedirektøren.

Turistskip. Etter oppryddingen vil det bli 8,5 meter dyp utenfor «nykaien», og turistskip kan da legge til kai i Tromsø sentrum.

Hittil har store skip blitt henvist til industriområder.

– Det vi nå rydder opp i er forurensing som er samlet opp gjennom mange år. Vi spør ikke hvem som står bak. Men krever at det i fremtiden ikke slippes ut mer avfall i havnebassenget, sier Pettersen.

– Dette har byens skipsverft og øvrige industri akseptert. Kommunen har samlet all kloakk i sentrum, som nå går via et omfattende tensesystem. Det er også forbudt å tømme snø i havnen.

Deponeres lokalt. Forholdene er blitt kartlagt gjennom de siste ti årene. Ekspertene har vurdert hva havnebassenget inneholder og foreskjellige løsninger for å bli kvitt problemet.

– Det er en nasjonal målsetting at forurensete masser ikke skal flyttes ut av det forurensete området, men sikres innenfor dette området. Derfor lagres de nå i den nye kastrukturen, og forsegles for all fremtid, sier havnedirektøren.

Skal overvåkes. Forsknings- og konsultentselskapet Akvaplan Niva har kartlagt sedimentene og giftstoffer i Tromsø havn, og overvåker oppryddingsarbeidet som nå har startet.

– Mange metoder for å lagre de forurensete sedimentene er vurdert. Løsningen med store stålcontainere som forsegles, er nok den beste, sier seniorforsker Anita Evensen.

Naturvernforbundet er glad for at man er kommet i gang med å fjerne gift.

– Regjeringen har prioritert opprydding i 17 norske havner, og vi har lenge presset på for at dette skulle skje, sier leder Lars Halbrekken. Han synes metoden med å lagre massene i tette containere er god, men forutsetter at deponiene overvåkes i fremtiden.

ole.magnus.rapp@aftenposten.no

Sportspakke
til trimmet pris

Sportspakke plus
Nå 19.500,-
Veil 43.780,-

Setetrek i skinn/alcantara
17" alufelger
Sportsseter foran
Sportsunderstell

Audi A6

Både på innsiden og utsiden er Audi A6 full av detaljer og teknikk som begeistrer den mest kresne sjåfør. Nå får du i tillegg svært gode priser på flere innholdsrike pakker, så det er bare å fylle opp bilen uten at det går ut over pllassen. *Velg mellom flere effektive motoralternativer. Divstofforbruk 0,53-1,02l/ml ved blandet kjøring. CO₂-utslipp 139-244 g/km.*

Forspranget ligger i teknikken

